

Tarihten Günümüze Kamu Yönetimi Disiplininin Gelişimi ve Yeni Trendler¹

The Development of the Public Administration Discipline from History to the Present and New Trends

Emre AYDİLEK * Celalettin GÜNGÖR **

ÖZET

Sosyal bilimlerin her disiplini gibi Kamu Yönetimi alanı da teorilerden, ekollerden, düşünce akımlarından ve paradigmalardan beslenir. Tarihsel sürecin farklı dönemlerinde, zaman zaman düşünürlerin görüşlerinin pratiği yönlendirdiği, kimi zaman da pratikteki somut gelişmelerin düşünürlerin görüşlerini şekillendirdiği trendler, disiplinin gelişimine yön vermiştir. Bu nedenle, Kamu Yönetimi çalışmaları da, diğer sosyal bilim alanları gibi, belirli görüş kümeleri çerçevesinde ve/veya dönemsellerle sınırlamalarla kategorize edilmektedir. Bu kategorik yaklaşım, Kamu Yönetimi literatürünün gelişimini anlamak ve anlamlandırmak için faydalı bir araçtır. Bu çalışma, Kamu Yönetimi disiplininde güncel trendlerin/son dönem çalışmaların hangi yönde seyrettiğini sorgulamayı amaçlamaktadır. Söz konusu sorgulamayı yapabilmeyi gerekliliği olarak öncelikle Kamu Yönetimi literatüründeki gelişim, tarihsel bir sistematiğe ve disiplini inşa eden düşünürlerin oluşturduğu paradigmlar temelinde, kategorik bir anlatımla ortaya konmaya çalışılmıştır. Disiplinin tarihsel seyrinin inşa ettiği altyapı üzerine, 2020-23 yıllarını kapsayan çalışmalardan 2467 adet makale örneklem olarak seçilerek metin madenciliği uygulamaları ile bibliyometrik analiz yöntemine tabi tutulmuş ve bu şekilde Kamu Yönetimi alanındaki güncel trendler ve araştırmaların nasıl şekillendiği ve somutlaştığı üzerine bir inceleme sunulmuştur.

Anahtar Kavramlar: *Kamu Yönetimi, Disiplinin Gelişimi, Kamu Yönetiminde Yeni Trendler, Bibliyometrik Analiz.*

ABSTRACT

The area of public administration, like all other social science disciplines, is nourished by theories, schools, schools of thought, and paradigms. In different periods of the historical process, the development of the discipline has been shaped by trends in which sometimes the views of thinkers have guided practice, and sometimes concrete developments in practice have shaped the views of thinkers. For this reason, Public Administration studies, like other social science fields, are categorized within the framework of specific clusters of views and/or periodic limitations. This categorical approach is a valuable tool for understanding and making sense of the development of Public Administration literature. This study aims to question the direction of current trends/recent studies in the discipline of Public Administration. As a necessity to make this question, first of all, the development in the Public Administration literature has been tried to be presented in a categorical narrative in a historical systematic based on the paradigms formed by the thinkers who built the discipline. On the infrastructure built by the historical course of the discipline, 2467 articles covering the years 2020-23 were selected as a sample and subjected to the bibliometric analysis method by text mining applications. In this way, an examination of how current trends and research in the field of Public Administration are shaped and embodied is presented.

Keywords: *Public Administration, Development of Discipline, New Trends in Public Administration, Bibliometric Analysis.*

¹ Bu makale 26-28 Ekim 2023 tarihleri arasında Kırıkkale'de düzenlenen 23. Uluslararası Kamu Yönetimi Forumu'nda (KAYFOR23) aynı başlıkla sunulan ve özeti KAYFOR23 bildiri özet kitabında yer alan bildirinin tam metin hâlidir.

* Dr., Kastamonu Üniversitesi, BAP Koordinatörlüğü, eaydilek@kastamonu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4767-2424

** Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, gungorce@yahoo.com, ORCID: 0000-00015041-2554

GİRİŞ

Kamu Yönetimi, hem pratik bir uygulama/hizmet sunma alanı (örgüt); hem de akademik bir disiplindir. Pratik uygulama alanı olarak Kamu Yönetimi'nin en kapsamlı tanımlamalarından birini Dimockûn şöyle yapmıştır: “*Kamu Yönetimi, kamu düzeninin yetkili makamlarca ilan edildiği şekliyle yerine getirilmesi veya uygulanmasıdır. Devletin politika oluşturma kurumları tarafından formüle edilen yasa ve politikaların uygulanmasında yer alan organizasyonun sorunları, yetkileri ve yönetim teknikleri ile ilgilenir. Kamu Yönetimi bir hükümetin yürütme tarafıdır*” (Nwanisobi ve Christopher, 2020: 56). Daha öz bir tanıma Encyclopedia Britannica'da rastlıyoruz: “*Kamu Yönetimi, hükümet politikalarının uygulanmasıdır*”. Kamu Yönetimi öte yandan bir bilim dalıdır: “*Kamu bürokrasisini ve onun mal ve hizmet sunduğu halkla olan ilişkilerini anlamaya ve geliştirmeye yönelik teorik bir disiplindir*” (Parlak, 2011: 428).

Kavramın işlev ve fonksiyonlarını yine iki boyutlu bir açıklama düzeyi ile temellendirmek gerekir. Nwanisobi ve Christopher'a göre (2020: 60) pratik bir örgüt olarak Kamu Yönetimi, hükümetin icraat ve yönetim tarafıyla yakından ilişkilidir ve bu nedenle politika yürütmeye ilgilidir. Ancak aynı zamanda politika oluşturma süreçleriyle de yakından ilgilenir. Kamu Yönetimi, genellikle yürütme organına odaklansa da, devletin üç ana kolunu (yasama, yürütme ve yargıyı) kapsar. Kamu Yönetimi, insanlara daha iyi bir yaşam sürmeleri için gerekli düzenleyici ve hizmet işlevlerini yani kamu hizmetlerinin etkili bir şekilde sunulmasını ve kamu politikalarının uygulanmasını sağlar. Kamu Yönetimi, özel idare veya özel sektör yönetiminden farklıdır, çünkü kamusal kaynakların toplumun genel yararına (kamu yararı) kullanılmasını vurgular. Bu nedenle, toplumun ihtiyaçlarını karşılamaya odaklanır. Bir akademik alan olarak Kamu Yönetimi disiplini ise, siyaset bilimi, ekonomi, sosyoloji gibi diğer sosyal bilim alanlarıyla etkileşim içindedir. Bu disiplinler arası bir yaklaşım gerektirir, çünkü kamu yönetimi sadece bir tek disipline indirgenen açıklama düzeyiyle yeterli düzeyde anlaşılabilir. Bu nedenle, Kamu Yönetimi teorileri, farklı disiplinlerden gelen çok yönlü katkıları içerir.

Kamu Yönetimini akademik bir disiplin olarak ele aldığımızda, alanın tarihsel ve kuramsal gelişimini ortaya koymalıyız. Tarihsel süreçte toplumsal, politik ve ekonomik değişikliklere odaklanarak Kamu Yönetimi disiplininin gelişimi belirli dönemlere ayrılabilir ve bu tasnif sayesinde, gerçekleştirilecek analiz için gereken altyapı oluşturulabilir.

1.KAMU YÖNETİMİ LİTERATÜRÜNÜN GELİŞİMİ

Kamu Yönetimi üzerine oluşan literatürün gelişimi, konjonktürel etkilerden ve çağın koşullarından bağımsız düşünülemez. Ekonomik ya da politik krizler veya bilimsel ve teknolojik ilerlemeler gibi çeşitli küresel gelişmeler, Kamu Yönetimi alan yazını doğrudan ya da dolaylı yoldan etkilemiştir.

Kamu Yönetimi tarihsel olarak birçok düşünürün ve yöneticinin dikkatini çeken ve tartıştığı bir konu olmuştur. Pek çok düşünür, devletin daha iyi yönetilmesini sağlayacak ilkelerin, kuralların ve kurumların arayışı içerisinde olmuş ve buna ilişkin görüşlerini siyaset, felsefe ve ahlak kitaplarında ele almışlardır (Cesur, 2020: 769-770). Kamu Yönetimine ilişkin yazılar eski uygarlıklara kadar uzanmaktadır. Eski Mısırlılar ve Babilliler yönetim ve idare teknikleri konusunda önemli tavsiyeler bırakmışlardır. Çin, Yunan ve Roma medeniyetlerinde de benzer nitelikteki eserlere rastlanmaktadır. Modern yönetim tekniklerinin izleri Büyük İskender'in personel

kullanımından; Venedik tersanesinin montaj hattı yöntemlerine; Niccolo Machiavelli'nin liderliğin doğasına ilişkin teorilerinden; Adam Smith'in iş bölümü savunusuna ve Robert Owen'ın "hayati makineler" (çalışanlara) "cansız makineler" kadar önem verilmesi gerektiği iddiasına kadar sürülebilir (Shafritz ve Hyde, 2015: 3) Yine de Klasik Dönem öncesi yönetim ve hükümet, hemen hemen hiç ayırt edilmemiş, devletin kapsadığı kadarıyla *kamu* bir hükümdarın mülkü olarak görülmüştür (Rutgers, 2010: 7).

Kamu Yönetimi disiplini üzerine ulusal ve yerel literatürde farklı tasniflere rastlanır. Örneğin, H.G. Frederickson (1976) kamu yönetimini; i.klasik bürokratik model, ii.neobürokratik model, iii.kurumsal model, iv.insan ilişkileri modeli ve v.kamu tercihi modeli olarak kategorize etmiştir. N. Henry (1975) disiplini beş temel paradigma çerçevesinde ele almıştır: i.siyaset/yönetim dikotomisi, ii.yönetimin ilkeleri, iii.siyaset bilimi olarak kamu yönetimi, iv.yönetim bilimi olarak kamu yönetimi ve v.özerk bir alan olarak kamu yönetimi. Hamza Ateş'in editörlüğünü yaptığı Kamu Yönetimi Teorileri (2020) kitabında disiplinin literatürü dört kısımda incelenmiştir: i.klasikten moderne, ii.yeni kamu işletmeciliği paradigması, iii.yeni kamu işletmeciliği sonrası ve iv.diğer yaklaşımlar. Ahmet Nohutçu ise Kamu Yönetimi (2007) isimli kitabında disiplinin gelişimini yedi bölümde açıklamıştır: i.bilimsel disiplin olmadan önce kamu yönetimi, ii.klasik yaklaşım, iii.neo-klasik yaklaşım, iv.klasik ve neo-klasiklere tepkici yaklaşım, v.sistem yaklaşımı, vi.karşılaştırmalı kamu yönetimi yaklaşımları ve vii.kamu yönetiminde çağdaş yaklaşımlar.

Bu çalışmada, literatür taramasından elde edilen bilgiler ışığında; "klasik paradigma", "neo-klasik paradigma", "yky hareketi", "yki paradigması" ve "yki sonrası arayışlar" olmak üzere beş temel kategorizasyon tercih edilmiştir. Bu çerçevede disiplinin sistematik gelişimini klasik/geleneksel paradigma ile başlatmak yerinde olabilir.

1.1.Klasik/Geleneksel Paradigma² (17. yy.-20. yy.)

Geleneksel yönetim modeli, merkeziyetçi ve katı bir hiyerarşik yapılanmaya dayanan, ayrıntılı kural ve biçimsellik içeren bir yapıya sahiptir. Bu modelde, bürokratik yönetim yapısı önemli bir rol oynar ve yönetim süreçleri belirli kurallar ve prosedürlere göre yürütülür. Siyaset ve yönetim düşüncesi farklı boyutlarda ele alınır ve birbirinden ayrılır (Atmaca ve Yılmaz, 2020: 769). Geleneksel paradigma, 1929 *Büyük Buhranı* olarak bilinen dünya ekonomik krizine kadar yönetsel süreçleri şekillendiren temel teorilerden biridir (Çetinkaya, 2020: 75). Kamu Yönetimi disiplininin temelleri, geleneksel paradigma olarak bilinen çalışmalarla atılmıştır. Geleneksel paradigma, kendi içinde üç temel gelişim çizgisi üzerinden ilerlemiştir: (a) Erken dönem (kurucu çalışmalar); (b) olgunlaşma dönemi (yönetim-siyaset, yönetim-idare hukuku ve Kamu Yönetimi-özel yönetim gibi dikotomiler); (c) geç dönem (yönetimin ilkeleri/prensipleri üzerine yazılar).

Geleneksel paradigmanın erken dönemine yön veren ilk çalışmalar arasında 17. yüzyılda Ludwig Von Seckendorff'un "Alman Prens Devletleri" ve Nicolas Delamare'in "Politika Üzerine İnceleme" adlı eserleri bulunmaktadır. Aynı dönemde, Prusya'da, devlet yönetimi ve Kamu Yönetimi konularında eğitim ve araştırmaların yapıldığı bir merkez olan "Kameral Bilim Kürsüsü" kurulmuştur. Ayrıca, 18. yüzyılda toplum sözleşmesi teorisyenleri olarak bilinen düşünürler de Kamu Yönetimi ve devlet yönetimi konusunda önemli yaklaşımlar geliştirmişlerdir. Bu düşünürler

² *Klasik/Geleneksel Paradigma* ifadesi; *klasik kamu yönetimi anlayışı/modeli* ve *geleneksel kamu yönetimi anlayışı/modeli* terminolojileriyle aynı anlamda kullanılmaktadır.

arasında özellikle Thomas Hobbes, John Locke ve Jean-Jacques Rousseau gibi isimler yer almaktadır. Onların eserleri, devletin kuruluşu ve işleyişi, toplumla devlet arasındaki ilişki ve devletin rolü gibi konularda gelecek dönemleri etkileyen katkılarda bulunmuştur (Rutgers, 2010: 7). Erken dönem çalışmaları, Kamu Yönetimi disiplininin temellerini oluşturan ve geleneksel paradigmanın gelişimine yol açan önemli adımlardır. Bu çalışmaların etkisi, daha sonraki yıllarda Kamu Yönetimi alanında yapılan ardıl çalışmalara da yansımış ve disiplinin gelişimine katkı sağlamıştır.

19. yüzyıldan itibaren, Montesquieu'nün ünlü *güçler ayrılığı* ilkesinin de dolaylı etkisiyle; yönetim-siyaset, yönetim-idare hukuku ve Kamu Yönetimi-özel yönetim gibi dikotomiler üzerine yapılan tartışmalar, disiplinin olgunlaşmasında önemli bir kırılma noktasına işaret etmektedir. Johann Kaspar Bluntschli'nin 1875 tarihli "Devletin Teorisi" isimli kitabıyla fitili ateşlenen bu tartışmalar, Woodrow Wilson'un 1887 tarihli "İdarenin İncelenmesi" makalesiyle popülerleşmeye başlamıştır. Wilson, politika oluşturma ve uygulama süreçlerini ayırmıştır. Ona göre siyaset, politika yapma ve hedef belirleme sürecini ifade ederken; yönetim, bu politikaları uygulama ve yürütme sürecini ifade eder. Frank Goodnow'un 1900 tarihli "Siyaset ve Yönetim: Hükümet Üzerine Bir Çalışma" adlı eseri de benzer bir şekilde, siyaset ve yönetim arasındaki farklılıkları ele almış ve güçler ayrılığı ilkesine vurgu yapmıştır. Leonard D. White'ın 1939 yılında yazdığı "Kamu İdaresine Giriş" adlı eseri ise siyaset-yönetim dikotomisine yönelik tartışmaları Wilson'un argümanlarını paralelinde derinleştirmiştir (Wilson, 1887; Goodnow, 1900; White, 1926; Karakoç, 2021; Karasu, 2004). Bu öncü çalışmalar, disiplinin bağımsızlaşmasına ve siyaset, hukuk, işletme gibi alanlarla arasındaki ilişkileri anlamlandırmasına katkı sağlamıştır.

Geleneksel paradigmanın geç döneminde, nicelik ve nitelik açısından daha kapsamlı çalışmalar ortaya çıkmıştır. 19. yüzyılın başlarında, Charles J. Baptiste Bonnin'in kaleme aldığı "Kamu Yönetiminin İlkeleri" (1812) kitabıyla başlayan ve yönetimin temel prensiplerini ve özelliklerini açıklamaya yoğunlaşan tartışmalara; Max Weber'in 20. yüzyılın başındaki bürokratik örgütlerin özelliklerini sıraladığı katkıları eşlik etmiştir. 20. yüzyılın ilk yarısında, benzer içerikteki eserlerde yoğunlaşma başlamış ve Kamu Yönetimi literatürü daha da derinleşmiştir. Frederick W. Taylor'ın 1911 tarihli "Bilimsel Yönetimin İlkeleri"; Henri Fayol'un 1916 tarihli "Genel ve Endüstriyel Yönetim"; W. F. Willoughby'nin 1927 tarihli "Kamu Yönetiminin İlkeleri"; Luther H. Gullick ile Lyndall Urwick'in 1937 tarihli "Yönetim Bilimi Üzerine Notlar" gibi önemli eserler, bu alandaki öne çıkan çalışmalardandır. Geleneksel paradigmanın geç dönemindeki tartışmalar, Kamu Yönetimi disiplininin bilimsel temellerini ve teorik çerçevesini güçlendirmiş, amme idaresi kürsüsündeki modern ilerlemenin önünü açmıştır.

1.2. Neo-klasik Paradigma (1930-65)

Disiplinin gelişiminde ikinci kırılma noktası *İnsan İlişkileri Okulu* ya da *Davranışçı Okul* da denilen Neo-klasik paradigmadır.

1929 Küresel Ekonomik Krizi, klasik yönetim teorilerinin, yönetimsel sorunları çözmeye yetersiz kaldığını ortaya çıkarmış, örgütlerde verimliliği artırmak için yönetim bilimi üzerine çalışanları başka çözüm arayışlarına yönlendiren önemli bir dönüm noktası olmuştur. Küresel konjonktürde hegemonikleşen *refah devleti* politikalarının da dolaylı etkisiyle, bu dönemde, disiplinde daha fazla insan davranışlarına ve psikolojisine odaklanma sürecine girilmiştir. İnsanın

örgütlerdeki rolü, motivasyon, liderlik, iletişim, grup dinamikleri ve insan davranışları gibi konularda araştırmalar ve teoriler geliştirilmiştir. Bu süreç, *insan odaklı yönetim* anlayışının gelişimini tetiklemiştir (Çetinkaya, 2020: 75).

Neo-klasik yönetim modeli, geleneksel yönetimin eksik bıraktığı noktalara odaklanarak yönetimde insan unsurunu merkeze alan bir yaklaşımdır. Bu model, insanların psikolojik ve sosyal yönlerini vurgulayarak örgütleri sadece yapısal bir süreç olarak değil, aynı zamanda birden fazla insanın bir araya gelerek ortak amaçlar için oluşturduğu sosyal yapılar olarak görmektedir (Atmaca ve Yılmaz, 2020: 769). Geleneksel paradigmanın temel dayanaklarına (Weber'in ideal bürokrasisi ve Taylor'ın insanı makineleştirme çabaları gibi) bir karşı duruşu temsil eden bu yaklaşımlar, çalışanlarla iletişim ve iş birliği üzerine yoğunlaşmışlardır. Elton Mayo'nun 1927-1933 yıllarında gerçekleştirdiği ve örgütsel verimliliği ölçtüğü *Hawthorne Araştırmaları*; Chester Barnard'ın 1938 yılında yayınladığı "Yürütmenin İşlevleri" kitabında öne sürdüğü *İşbirliği Yaklaşımı*; Mary Parker Follett'in *yönetilenlerin rızası ve örgütsel emir* gibi konularda geliştirdiği sosyo-psikolojik önermeler; Abraham Maslow'un ünlü *İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramı*; Herbert Simon'un *Karar Verme Modeli*; Douglas McGregor'ın 1957 yılında kaleme aldığı "İşletmelerin Beşeri Yönü" kitabında sunduğu *Kuram X - Y Önermeleri* ve Dwight Waldo'nun 1940-65 yılları arasında *verimlilik* üzerine yaptığı çalışmalar, bu alanda verilebilecek başlıca örneklerdendir (Shafriz ve Hyde, 2015: 86-89).

1.3. Yeni Kamu Yönetimi Hareketi (1968-1980)

1960'lı yıllardan itibaren disiplinin niteliğinde, bu defa küresel bir krizin değil, alanın kendi iç krizinin tetiklediği yapısal bir reform dalgasının başladığı görülmektedir. Bu dönüşümün ilk dalgası, Yeni Kamu Yönetimi Hareketi (YKY, New Public Administration) olarak adlandırılan düşünsel akımdır.

YKY anlayışı, geleneksel paradigmanın yetersiz kaldığı ve dönemin koşullarına çözüm üretmez nitelikte olduğu düşüncesinden doğmuş bir perspektiftir. Dwight Waldo liderliğinde gerçekleşen *1.Minnowbrook Konferansı*³, bu yeni anlayışın ortaya çıkmasında önemli bir rol oynamıştır. YKY hareketi, disiplin ile gerçek dünyayı buluşturmayı ve toplumsal sorunları merkezine alan bir yaklaşımı benimsemiştir. Geleneksel paradigmaya ve salt pozitivist/statükocu bakış açılarına karşı duruş sergilenmiş; Kamu Yönetiminin sadece teknik ve yönetsel bir iş olarak görülemeyeceği ve sosyal adalet, eşitlik, hakkaniyet gibi değerlerin de Kamu Yönetiminin temel unsurları arasında yer alması gerektiği vurgulanmıştır (Özgür ve Öztepe, 2015: 98).

YKY, alternatif bir model ya da çözüm önerisi sunamamış olsa da geleneksel Kamu Yönetimi teorilerindeki anormallikleri ve kısıtlamaları vurgulayarak Kamu Yönetimi çalışmalarında alternatif bir bakış açısı getirmiştir (Denhardt, 2008: 102-103). Kamu Yönetimi literatüründe diğer akımlar kadar yer edinemesi de, mevcut alan yazınının yetersizliğini vurgulamayı başarmış ve disiplinin dönüşümünde tetikleyici bir etki yaratabilmiştir.

³ Her yirmi yılda bir düzenlenen konferansların ilki 1968, ikincisi 1988 ve üçüncüsü 2008 yılında gerçekleşirken, dördüncüsü 2028 yılında düzenlenecektir (Bahçıvan, 2022: 221).

1.4. Yeni Kamu İşletmeciliği Paradigması (1980-2000)

YKY'nin açtığı yolu, Yeni Kamu İşletmeciliği (YKİ, New Public Management) olarak adlandırılan yeni bir anlayış takip etmiştir. Kamu işletmeciliği, yönetim, kamu tercihi, ağ yaklaşımı ve karmaşıklık kuramı gibi alt fraksiyonlar çerçevesinde şekillenen YKİ paradigması (Ateş, 2020), özellikle 1980'lerde (ilk dalga olarak adlandırılabilir) ve sonrasında birçok ülkede ses getiren bir değişim hareketi olarak ortaya çıkmıştır. Geleneksel paradigmanın katı ve merkeziyetçi bürokratik yapısının verimsiz görüldüğü bu anlayışta, devletin piyasadaki rolünün azaltılarak ve özel sektörde kullanılan işletme yönetim tekniklerinin Kamu Yönetimine uyarlanarak; daha etkin, verimli, performansa dayalı, rekabetçi, sonuç odaklı ve profesyonel bir yönetim anlayışı geliştirmek hedeflenmiştir. Örgütlerin serbest/rekabetçi piyasa temelli, müşteri odaklı ve adeta özel işletme mantığıyla hareket eden bir forma evrilmesini amaçlayan bu dönüşümde (Hood, 1991: 4-5; Box, 1999; Atmaca ve Yılmaz, 2020: 769; Dziak, 2023: 2), yine küresel konjonktürün (neo-liberalleşmenin) etkisi önemli bir rol oynamıştır.

YKİ paradigması, geleneksel yönetim ve siyaset ayrımının ötesine geçerek ekonomik alanı (piyasayı), siyasi ve idari ilişkilerin bir aracı olarak konumlandırmıştır. Bu yaklaşıma göre, kamu kuruluşları ve hizmetleri, halkın taleplerini karşılamak için rasyonel girdi ve çıktılar üzerine odaklanırken, kamu yararı gözetilmez/ikinci plandadır. Piyasa güdümlü ilkeler dâhilinde, kamu kuruluşları piyasa güçlerine maruz kalmaları nedeniyle rekabet etmeye zorlanmaktadır (Thornhill ve Dijk, 2010: 104).

1980'lerde neo-liberal politikaların etkisiyle devletin rolünün sınırlanmasının ve bu durumun işsizlik, yoksulluk ve enflasyon gibi sorunlara yol açmasının ardından *yönetişim* olarak adlandırılan YKİ'nin ikinci dalgası ortaya çıkmıştır. Dünya Bankası, 1989'da Sahra Altı Afrika ülkeleri için hazırladığı bir raporla yönetim kavramını gündeme getirerek devletin rolünün yeniden tanımlanmasına katkıda bulunmuştur (Özmen ve Yılmaz, 2019: 276). Bu paradigma, sosyo-ekonomik kalkınmanın sorumluluğunu kamudan özel sektöre kaydırmış ve devlete özel sektörün gelişimini desteklemek için uygun yasalar çıkarma görevi vermiştir. Bu yeni yaklaşım altında Kamu Yönetiminin temel işlevi, hükümet ve özel sektör arasındaki koordinasyonun sağlanmasıyla çizilmiştir. Bu bağlamda, doğrudan yabancı yatırım çekme, serbest ticaretin önündeki engelleri azaltma, demokratikleşme, özelleştirme ve yerinden yönetim gibi politikaları içermektedir (Batool v.d., 2020: 422).

1.5. Yeni Kamu İşletmeciliği Sonrası Arayışlar / Post-New Public Management (21. yy.)

21. yüzyılla birlikte, bilim ve teknoloji başta olmak üzere her alandaki baş döndürücü ilerlemelerin gündelik yaşama ve devletin rolüne/işlevine yönelik dönüştürücü etkileri, bir asırdan uzun süredir sunulan teorik yaklaşımların yeniden sorgulanmasına yol açmıştır. Sosyo-ekonomik, toplumsal ve politik mecralardaki dönüşümlere uyumlu/entegre bir yönetim anlayışı sunabilmek amacıyla, son 20 yıllık süreçte disiplin adeta yönünü aramaktadır. Yeni Kamu İşletmeciliği Sonrası Arayışlar olarak adlandırılabiliriz bu dönemde Yeni Kamu Hizmeti⁴, Neo-Weberyen Devlet⁵, Kamu Değeri Yaklaşımı⁶, Eleştirel Kamu Yönetimi⁷ gibi birçok teorik önerme belirlemiştir.

⁴ Kamu Yönetimine piyasa, rekabet ve müşteriden ziyade demokrasi, özsaygı ve vatandaş kavramlarının hâkim olması gerektiği düşüncesinden hareket eden anlayışlardır (Domarkas, 2004: 11).

Drechsler (2013), Yeni Kamu İşletmeciliği sonrası kamu yönetimi alanında tutarlı bir paradigmanın oluşmadığını ve onun yerine birkaç hibrit metnin geldiğini savunmuştur. Dolayısıyla, kabaca son 20 yıllık dönemde ortaya konan bu yaklaşımların; tıpkı Geleneksek, Neo-Klasik ya da YKİ gibi baskın/ana akım bir paradigma niteliğine erişebildiklerini ya da evrensel düzeyde kabul gördüklerini söylemek zordur.

2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışma, Kamu Yönetimi disiplininde güncel trendlerin/son dönem çalışmaların hangi yönde seyrettiğini sorgulamayı amaçlamaktadır. Söz konusu sorgulamayı yapabilmeyi gerekliliği olarak öncelikle Kamu Yönetimi literatüründeki gelişim, tarihsel bir sistematiğe ve disiplini inşa eden düşünürlerin oluşturduğu paradigmlar temelinde, kategorik bir anlatımla ortaya konmaya çalışılmıştır. Literatürün gelişimi, beş ana başlık altında (Klasik Paradigma, Neo-Klasik Paradigma, YKY Paradigması, YKİ Paradigması, YKİ Sonrası Arayışlar) kategorize edilmiştir. Böylece bir taraftan da disiplinin tarihten günümüze geçirdiği evrim gösterilebilmiştir. Kamu Yönetimi alanında oluşan yazının tasnif ve konumlandırılmasında; akademik arama motorları, kitaplar, bloglar, çeşitli haber kaynakları gibi farklı dokümanlardan literatür taraması kapsamında yararlanılmıştır.

Disiplindeki güncel trendlerin belirlenmesinde ise *bibliyometrik analiz* yöntemi uygulanmıştır. Analiz, *Kamu Yönetimi* ve *Siyaset Bilimi* kategorilerinde belirli kriterler üzerinden seçilmiş bazı bilimsel dergilerin ve yayınların taranması yoluyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın bu bölümündeki mekânsal sınırlılıklar, alandaki ‘impact faktörü’ en yüksek dergilerde yayınlanmış makaleleri kapsamaktadır. Zamansal sınırlılıklar ise güncel bir tarih olarak 2020-23 yıllarını kapsayan dört yıllık zaman dilimi baz alınarak oluşturulmuştur.

Analiz için, en prestijli akademik yayınları tarayan ‘Web of Science’ ağı gözetilerek TÜBİTAK tarafından hazırlanan ‘ULAKBİM UBYT 2023 dergi listesi’ içerisinde yer alan ‘Kamu Yönetimi’ ve ‘Siyaset Bilimi’ kategorilerinde impact faktörü en yüksek beşer dergi seçilmiştir. Bu dergiler şunlardır: Journal of Public Administration Research and Theory, Public Administration Review, Public Administration, American Review of Public Administration, Public Administration and Development, Annual Review of Political Science, American Journal of Political Science, British Journal of Political Science, Quarterly Journal of Political Science, Political Science

⁵ Weberyen modelin varyantlarını içeren ve Weber'in karşılaştırmalı analiz yöntemlerini kullanan analizleri ifade eder *Neo-Weberyen Devlet* kavramı genellikle idari sistemlerdeki güç ilişkilerini ya da araşsal rasyonaliteyi vurgular (Lynn, 2008: 4-5).

⁶ Kamu değeri yaratma fikri, bireyleri iyinin ve doğrunun peşinden gitmeye ve bunu demokratik yönetim ilkelerine saygı göstererek yapmaya çağırır (Shafritz ve Hyde, 2015: 608). Bozeman'a göre (2007: 17) bir toplumun 'kamusal değerleri', (a) vatandaşların sahip olması gereken (ve olmaması gereken) haklar, faydalar ve ayrıcalıklar; (b) vatandaşların topluma, devlete ve birbirlerine karşı yükümlülükleri; ve (c) hükümetlerin ve politikaların uyması gereken ilkelerdir.

⁷ Eleştirel Kamu Yönetimi, disiplinindeki teorileri ve uygulamaları (kamu hizmetlerinin sunumu, kamu politikalarının oluşturulması, bürokrasinin işleyişi ve kamusal kaynakların dağıtımı gibi konuları) eleştirel bir perspektiften değerlendiren; toplumsal eşitsizlik, adaletsizlik, demokrasi eksikliği ve diğer sorunları ele alan fikirleri yansıtmaktadır. Bu yaklaşımın temelleri, Robert A. Dahl (Kamu Yönetimi Bilimi: Üç Sorun), Dwight Waldo (İdari Devlet), Robert B. Denhardt (Eleştirel Bir Kamu Yönetimi Teorisine Doğru), Richard C. Box (Kamu Yönetiminde Eleştirel Sosyal Teori) ve Frankfurt Okulu (özellikle J. Habermas) gibi araştırmacılar önderliğinde şekillenmiştir.

Research and Methods⁸. Bu kapsamda seçilen on (10) adet derginin 2020-23 tarih aralığını kapsayan 2467 adet makalenin, anahtar kelime ve özetleri *Scopus* veritabanından “CSV” formatında çekilmiş ve bir metin madenciliği uygulaması olan “VOSviewer Bibliyometrik Haritalama Programı” ile analiz edilmiştir. Bu analiz sonucunda elde edilen veriler sistematik bir biçimde değerlendirilmiş; anahtar kelimeler, kelime bulutları, ısı haritaları ve bibliyometrik haritalar oluşturulmuştur. Ayrıca, belirlenen anahtar kelimeler "Word Art Kelime Bulutu Oluşturucu" kullanılarak ikinci bir analiz ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen bulgular yorumlanarak, Kamu Yönetimi alanındaki güncel trendlerin hangi eğilimde olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır.

3. KAMU YÖNETİMİNDE GÜNCEL TRENDLER

Bu çalışmada, Kamu Yönetimi disiplinindeki güncel trendleri belirleyebilmek için 10 adet dergi seçilmiştir. Tablo 1.'de seçilen dergilerin isimleri, tanımlayıcı bilgileri (e-ISSN) ile UBYT ve WOS derecelendirmelerine göre impact faktörü yer almaktadır

Tablo 1. Kamu Yönetimi Disiplininde Yeni Trendlerin Belirlenmesinde Seçilen Dergiler

Çalışma Alanı	Dergi Adı					
		Journal of Public Administration Research and Theory	Public Administration Review	Public Administration	American Review of Public Administration	Public Administration and Development
Kamu Yönetimi	<i>Impact factor</i>	UBYT: 2,853 WoS: 1,47	UBYT: 2,748 WoS: 2,56	UBYT: 1,574 WoS: 1,56	UBYT: 1,485 WoS: 1,47	UBYT: 0,67 WoS: 0,68
	<i>e-ISSN</i>	1477-9803	1540-6210	1467-9299	1552-3357	1099-162X
		<u>Annual Review of Political Science</u>	American Journal of Political Science	British Journal of Political Science	Quarterly Journal Of Political Science	Political Science Research and Methods
Siyaset Bilimi	<i>Impact factor</i>	UBYT: 7,687 WoS: 5,62	UBYT: 5,843 WoS: 1,95	UBYT: 4,068 WoS: 3,06	UBYT: 3,493 WoS: 0,82	UBYT: 3,183 WoS: 2,09
	<i>e-ISSN</i>	1545-1577	1540-5907	1469-2112	1554-0634	2049-8489

Seçilen dergilerde, 2020-2023 tarih aralığına ait tüm cilt ve sayılarda yayınlanmış 2467 adet makalenin Scopus veri tabanından çekilen verilerine (başlıkları, anahtar kelimeleri, özetleri) göre dergi isimleri, yayın sayıları ve elde edilen anahtar kelimeler şöyledir:

⁸ UBYT dergi listesine göre ‘Siyaset Bilimi’ kategorisinde ilk sırada yer alan American Political Science Review dergisinin anahtar kelimelerine ulaşamadığından, yerine sıralamada impact faktörü en yüksek dergi olan Political Science Research and Methods dergisi tercih edilmiştir.

Tablo 2. JoPARaT Dergisindeki Çalışmaların Konu Başlıkları

<i>Dergi Adı</i>	<i>Yayın Sayısı</i>	<i>İçerik / Konu Başlıkları/Anahtar Kelimeler</i>		
<i>Journal of Public Administration Research and Theory</i>	161	<ul style="list-style-type: none"> • Ağ yönetişimi • Ayrımcılık • Bürokratik uzmanlık • Bürokratik yozlaşma • Bütçe • Çalışanlar • Hükümet dışı kuruluşlar • Hükümete güven • İş tatmini • İşbirlikçi yönetişim • Kamu politikası 	<ul style="list-style-type: none"> • Kayırmacılık • Kriz yönetimi • Kurumsal karar verme modelleri • Kurumsal mantık • Performans • Personel yönetimi • Reform • Sözleşmeli çalışma • Statüko/patronaj • Stratejik yönetim 	<ul style="list-style-type: none"> • Şeffaflık • Temsil • Toplumsal cinsiyet ve kimlik • Ücret farklılıkları • Verimlilik • Yeni teknolojiler • Yolsuzluk • Yönetici davranışları • Yönetime katılma

Tablo 3. PAR Dergisindeki Çalışmaların Konu Başlıkları

<i>Dergi Adı</i>	<i>Yayın Sayısı</i>	<i>İçerik / Konu Başlıkları/Anahtar Kelimeler</i>		
<i>Public Administration Review</i>	499	<ul style="list-style-type: none"> • Bürokratik takdir yetkisi • Çatışma • Entegrasyon • Göç politikası • İdari gelenekler • Kamu değeri 	<ul style="list-style-type: none"> • Kamu idaresi • Liderlik • Meşruiyet • Profesyonel değerler • Siyasi denetim • Sosyal eşitlik • Yeni kamu hizmeti 	<ul style="list-style-type: none"> • Yeni teknolojiler • Yönetim etiği • Yönetimsel ırkçılık • Yönetimsel kötülük • Yönetişim

Tablo 4. PA Dergisindeki Çalışmaların Konu Başlıkları

<i>Dergi Adı</i>	<i>Yayın Sayısı</i>	<i>İçerik / Konu Başlıkları/Anahtar Kelimeler</i>		
<i>Public Administration</i>	314	<ul style="list-style-type: none"> • Ağ yönetişimi • Bürokrasi • Covid-19 • Çevre politikaları • Demokrasi • Devletin rolü • Hesap verebilirlik • Hükümet • İstihdam • Kamu harcamaları • Kamu hizmeti • Kamu idaresi • Kamu politikası 	<ul style="list-style-type: none"> • Kamu sağlığı • Kamu-özel ortaklığı • Karar alma süreçleri • Karşılaştırmalı siyaset • Kriz yönetimi • Kurumsal çerçeve • Liderlik • Mevzuat • Özel sektör • Parlamento • Performans • Politika analizi 	<ul style="list-style-type: none"> • Reform • Siyasal davranış • Siyasal sistemler • Sosyal politika • Sosyal medya • Yerel katılım • Yerel yönetimler • Yerelleşme • Yolsuzluk • Yönetici davranışları • Yönetişim

Tablo 5. ARoPA Dergisindeki Çalışmaların Konu Başlıkları

<i>Dergi Adı</i>	<i>Yayın Sayısı</i>	<i>İçerik / Konu Başlıkları/Anahtar Kelimeler</i>		
<i>American Review of Public Administration</i>	200	<ul style="list-style-type: none"> Bürokratik temsil Covid-19 Hükümete güven Eşitlik Federalizm Güvenlik Hükümet sözleşmeleri İdari yük İşbirlikçi yönetim Kamu alımları Kamu değeri 	<ul style="list-style-type: none"> Kamu hizmeti motivasyonu Kamu sağlığı Kar amacı gütmeyen kuruluşlar Kriz yönetimi Performans yönetimi Sokak düzeyi bürokrasi 	<ul style="list-style-type: none"> Sosyal eşitlik Sosyal medya Stratejik yönetim Şeffaflık Takdir yetkisi Teknoloji Yeni Kamu Yönetimi Yerel yönetimler Siyasallaşma

Tablo 6. PAAd Dergisindeki Çalışmaların Konu Başlıkları

<i>Dergi Adı</i>	<i>Yayın Sayısı</i>	<i>İçerik / Konu Başlıkları/Anahtar Kelimeler</i>		
<i>Public Administration and Development</i>	106	<ul style="list-style-type: none"> Ahlak Algı Bürokrasi Covid-19 Demokrasi Eğitim Ekonomi politik Federalizm Gelişmekte olan ülkeler Hesap verebilirlik Hükümet Hükümet dışı organizasyonlar 	<ul style="list-style-type: none"> İnsan hakları Kamu hizmeti Kamu idaresi Kamu politikası Kamu sektörü Kamu-özel ortaklığı Karar alma süreçleri Kurumsal çerçeve Liderlik Maliye politikası Performans yönetimi Politika analizi 	<ul style="list-style-type: none"> Reform Sağlık politikası Sivil toplum Siyasal katılım Sokak düzeyi bürokrasi Sosyal politika Statü Sürdürülebilirlik Şeffaflık Yerel katılım Yerel yönetimler Yerelleşme Yolsuzluk Yönetişim

Tablo 7. ARPS Dergisindeki Çalışmaların Konu Başlıkları

<i>Dergi Adı</i>	<i>Yayın Sayısı</i>	<i>İçerik / Konu Başlıkları/Anahtar Kelimeler</i>		
<i>Annual Review of Political Science</i>	96	<ul style="list-style-type: none"> Bilgi Bürokrasi Demokrasi Devlet Eğitim Ekonomi politik Göç İklim değişikliği Kamuoyu 	<ul style="list-style-type: none"> Karşılaştırmalı siyaset Kurumlar Küreselleşme Partizanlık Popülizm Seçimler Siyasal davranış Siyasal partiler 	<ul style="list-style-type: none"> Siyasal şiddet Temsil Toplumsal cinsiyet ve kimlik Toplumsal hareketler Toplumsal kutuplaşma Yönetimsel ırkçılık

Tablo 8. AJPS Dergisindeki Çalışmaların Konu Başlıkları

<i>Dergi Adı</i>	<i>Yayın Sayısı</i>	<i>İçerik / Konu Başlıkları/Anahtar Kelimeler</i>		
<i>American Journal of Political Science</i>	352	<ul style="list-style-type: none"> • Adalet • Hesap verebilirlik • Hükümetin sorumluluğu • İç politika 	<ul style="list-style-type: none"> • İfade özgürlüğü • Kurucu meclisler • Lider meşruiyeti • Seçimler 	<ul style="list-style-type: none"> • Toplumsal cinsiyet ve kimlik • Yönetimsel sistemler

Tablo 9. BJPS Dergisindeki Çalışmaların Konu Başlıkları

<i>Dergi Adı</i>	<i>Yayın Sayısı</i>	<i>İçerik / Konu Başlıkları/Anahtar Kelimeler</i>		
<i>British Journal of Political Science</i>	407	<ul style="list-style-type: none"> • Covid-19 • Çatışma • Demokrasi • Ekonomi politik • Eşitsizlik • Göçmenlik • Hesap verebilirlik • İdeolojiler • İnsan hakları 	<ul style="list-style-type: none"> • Kamuoyu • Karşılaştırmalı siyaset • Katılım • Otoriterlik • Partizanlık • Popülizm • Siyasal partiler • Sosyal medya 	<ul style="list-style-type: none"> • Sosyal politika • Seçimler ve oy verme davranışı • Şiddet • Temsil • Toplumsal cinsiyet ve kimlik • Toplumsal kutuplaşma • Yeniden dağıtım • Yolsuzluk

Tablo 10. QJPS Dergisindeki Çalışmaların Konu Başlıkları

<i>Dergi Adı</i>	<i>Yayın Sayısı</i>	<i>İçerik / Konu Başlıkları/Anahtar Kelimeler</i>		
<i>Quarterly Journal Of Political Science</i>	64	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomi politik • Kamuoyu • Karşılaştırmalı siyaset 	<ul style="list-style-type: none"> • Oyun teorisi • Partizanlık • Seçimler 	<ul style="list-style-type: none"> • Siyasal katılım • Toplumsal kutuplaşma

Tablo 11. PSRM Dergisindeki Çalışmaların Konu Başlıkları

<i>Dergi Adı</i>	<i>Yayın Sayısı</i>	<i>İçerik / Konu Başlıkları/Anahtar Kelimeler</i>		
<i>Political Science Research And Methods</i>	270	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomi politik • Etnisite ve milliyetçilik • Hesap verebilirlik • Hiyerarşik modeller • Kamu politikası • Kamuoyu • Karşılaştırmalı siyaset • Oy verme davranışı 	<ul style="list-style-type: none"> • Seçimler ve kampanyalar • Siyasal davranış • Siyasal katılım • Siyasal kurumlar • Siyasi partiler ve çıkar grupları • Sosyal politika 	<ul style="list-style-type: none"> • Temsil • Toplumsal cinsiyet ve kimlik • Toplumsal kutuplaşma • Yargı • Yasama • Yönetimsel ırkçılık

4. BULGULAR

Seçilen dergilerde, 2020-2023 tarih aralığına ait tüm cilt ve sayılardan 2467 adet makalenin Scopus veri tabanından çekilen başlıkları, anahtar kelimeleri, özetleri VOSviewer bibliyometrik haritalama programı ile analiz edilmiştir. Bu analize göre, elde edilen kelime bulutları, bibliyometrik haritalar, ısı haritaları ve kelime haritaları şöyledir:

SONUÇ

Bu çalışmada, örneklem olarak seçilen makalelerin anahtar kelimeleri başta olmak üzere özet, sonuç ve yöntem bölümleri genel hatlarıyla incelenmiştir. Seçilen makalelerin anahtar kelimeleri, “VOSviewer” isimli metin madenciliği uygulaması ile analiz edilmiştir. Anahtar kelimeler ikinci bir karşılaştırma düzeyi elde etmek için Word Art isimli web tabanlı uygulama yardımıyla “Kelime Bulutu”na dönüştürülmüştür. Elde edilen bulgular özetle şöyledir:

Zamansal ve mekânsal kısıtlamalar çerçevesinde ve bibliyometrik analiz metoduyla incelenen makalelerdeki bazı anahtar kelimelerin yoğunlaşma düzeyi, Kamu Yönetimi alanındaki güncel çalışmaların hangi yönde ilerlediğini anlamak için önemli ipuçları sunmaktadır. Analiz sonucu ortaya çıkan bulgular neticesinde (kelime ağları, kelime haritaları, kelime bulutları ve ısı haritasına göre) öne çıkan anahtar kelimeler, dört ana konu başlığı altında kategorize edilebilir:

- I. Teorik Çalışmalar: Karşılaştırmalı siyaset, siyasal katılım, demokrasi, politik psikoloji, politik ekonomi, seçim-oy verme davranışları.
- II. Pratikteki İşleyiş Sorunları: Kamuoyu araştırmaları, kutuplaşma, yolsuzluk, partizanlık, ayrımcılık, hesap verebilirlik, kimlik-cinsiyet.
- III. Güncel Konjonktür: Popüler siyasetin konularından Covid-19 pandemisi ve popüler meselelere odaklanan bölgesel çalışmalar.
- IV. Yöntem: Disiplinde metodolojiye ve veri analizine odaklanan regresyon analizleri, örneklem ölçümleri, modellemeler, algoritmalar, yeni teknolojiler aracılığıyla gerçekleştirilen analizler.

Böylece Kamu Yönetimi alanındaki güncel trendlerin; literatürde her dönem yer alan teorik çalışmaların yanında; hükümetlerin ve bürokrasinin performansına, demokratik değerlere, kayırmacılık-ayrımcılık-yolsuzluk-partizanlık gibi kamu hizmetlerinin sunumundaki temel problemlere de odaklandığı söylenebilir.

Gerçekleştirilen analizin bir diğer önemli sonucu, incelenen makalelerde yoğun veri setlerinin kullanılması ve interdisipliner metodolojik çeşitliliğin dikkat çekici bir düzeyde olmasıdır. Araştırmacılar, anketler, regresyon analizleri, modellemeler, algoritmalar, makine öğrenimi ve yapay zekâ gibi farklı analiz yöntemlerini kullanarak geniş veri setleri üzerinde çalışmışlardır. Ayrıca, incelenen makalelerin büyük bir kısmının sağlam teorik önermeler ve vaka çalışmaları ile desteklendiği görülmüştür. Bu, araştırmacıların çalışmalarını güçlü bir teorik çerçeve içinde yürüttüklerini ve bu teorileri somut vakalarla ilişkilendirdiklerini göstermektedir. Kuram-metodoloji uyumu bu çalışmalarda önemli bir rol oynamıştır. Bu, araştırmacıların geniş veri setleriyle çalıştıklarını ve farklı disiplinlerden gelen yöntemleri entegre ettiklerini göstermektedir.

Bu çalışma, Kamu Yönetimi disiplininin tarihsel gelişimini ve güncel trendlerini inceleyerek çeşitli sonuçlar ortaya koymaktadır. Kamu Yönetimi disiplininin tarihsel gelişiminin aktarıldığı literatür bölümündeki eğilimler üzerinden çıkarım olarak sunabileceğimiz sonuçlardan biri, Kamu Yönetimi disiplininin yakın dönem çalışmalara dek küresel gelişmeler ve krizler tarafından şekillendirildiğidir. Özellikle büyük toplumsal, siyasi ve ekonomik değişimler (Sanayileşme, 1929 Küresel Ekonomik Krizi, Neo-liberalleşme gibi) yönetim paradigmalarında doğrudan etkisini

göstermektedir. Ayrıca, bu analizde belirlenen diğer bir önemli sonuç, Kamu Yönetimi alanındaki son dönem çalışmaların daha spesifik ve lokal konulara yönelik olduğudur. Araştırmacılar, daha önceki paradigmaları temel alarak ve önceki evrensel kabul görmüş yaklaşımların ötesine geçerek; yerel meselelere, demokratik değerlere ve hizmet sunumuna odaklanmakta ve bu konuları derinlemesine incelemektedirler. Sonuçlar, Kamu Yönetimi alanındaki değişen vurguları ve öncelikleri yansıtmaktadır. Bu, Kamu Yönetimi disiplininin değişen konjunktüre/ihtiyaçlara yanıt verme kapasitesine sahip olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

KAYNAKÇA

- Ateş, H. (2020), *Kamu Yönetimi Teorileri*, Ankara: Savaş Yayınevi.
- Atmaca, Y. ve Yılmaz, V., (2020), “Yeni Kamu Yönetimi Yaklaşımına Genel Bir Bakış”. *Turkish Studies–Economics, Finance, Politics*, 15(2), s. 767-779. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.43196>
- Bahçivan, S., (2022), “Yeni Kamu Yönetimi Hareketi'nin Ortaya Çıkmasını Sağlayan Minnowbrook Konferansları”, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(2), s. 221-235.
- Batool, S. & Khan, S.A. ve Rasool, A., (2020), “Emerging Trends of Public Administration and Their Impact on Socio-Economic Development”, *Palarch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology*, 17(12), s. 412-422.
- Box, R. C., (1999), “Running Government Like a Business: Implications for Public Administration Theory and Practice”, *The American Review of Public Administration*, 29(1), s. 19–43.
- Bozeman, B. (2007), *Public Values and Public Interest: Counterbalancing Economic Individualism*, Washington, DC: Georgetown Uni. Press
- Cesur, A., (2020), “Tarihsel Bağlamıyla Kamu Yönetimi Disiplininin Kimlik Sorunsalı ve Disiplinin Türkiye'deki Gelişimi”, *Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 6(27), s. 769-781.
- Çetinkaya, İ. N. (2020), “Klasik ve Neo-Klasik Yönetim Yaklaşımı”, Ateş, H., ed., içinde *Kamu Yönetimi Teorileri*, Ankara: Savaş Yayınevi, s. 67-82.
- Denhardt, R.B. (2008), *Theories of Public Organization*, California: Thomson Wadsworth.
- Domarkas, V., (2004), *Naujieji Viešojo Administravimo Raidos Akcentai, Viešojo Politika Ir Administravimas*, 7, s. 7-15.
- Drechsler, W., (2013), “Three Paradigms of Governance and Administration: Chinese, Western and Islamic”, *Society and Economy*, 35(3), s. 319–342.
- Dziak M., (2023), “New Public Management (NPM)”, *Salem Press Encyclopedia*, Access Date: October 31, 2023, <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=ers&AN=119214107&lang=tr&site=eds-live>
- Frederickson, H.G., (1976), “The Lineage of New Public Administration”, *Administration and Society*, 8(2), s. 149–174.
- Goodnow, F. (1900), *Politics and Administration*, New York: Macmillan.
- Henry, N., (1975), “Paradigms of Public Administration”, *Public Administration Review*, 35(4), s. 378-386.
- Hood, C., (1991), “A Public Management for All Seasons”, *Public Administration*, 69, s. 3-19.

- Karakoç, F., (2021), “Kamu Yönetimi Disiplininde Yönetim-Siyaset Ayrımına Yönelik Bir Tenkit: Siyasetnamelerde Yönetim Düşüncesi”, *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2, s. 397-419.
- Karasu, K., (2004), “Kamu Yönetimi Disiplininin Kökenine İlişkin Bir Not”, Ömürgönülşen, U. ve Öktem, M.K., haz., içinde 2. Kamu Yönetimi Forumu Bildiriler Kitabı: Dünyada Kamu Yönetimindeki Dönüşüm ve Türkiye’de Kamu Yönetimi Öğretimine Yansımaları, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, s. 225-242.
- Lynn L.E., (2008), “What is a Neo-Weberian State? Reflections on a Concept and its Implications”, *NISPAcee Journal of Public Administration and Policy*, 1(2), s. 17-30.
- Mosher, F.C. v.d., “Public Administration”, *Encyclopedia Britannica*, Son Güncelleme: Haziran 19, 2023, <https://www.britannica.com/topic/public-administration>
- Nohutçu, A. (2007), *Kamu Yönetimi*, Ankara: Savaş Yayınları.
- Nwanisobi, B.C. ve Christoph, I.C., (2020), “Definition of Public Administration: Various Scholars”, *American International Journal of Business Management*, 3(9), s. 56-61.
- Özgür, H. ve Öztepe, M., (2015), “Amerikan Yeni Kamu Yönetimi Hareketi (YKYH): Sosyal Adalet ve Hakkaniyet Odaklı Bir Kamu Yönetimi Arayışı”, Köseoğlu, Ö. ve Sobacı, M.Z., ed., içinde *Kamu Yönetiminde Paradigma Arayışları: Yeni Kamu İşletmeciliği ve Ötesi*, Bursa: Dora Basım Yayın, s. 97-127.
- Özmen, A. ve Yılmaz, B., (2019), “Her Dönem Geçerli Bir Kamu Yönetimi Modeli Mümkün Mü?: Yönetim Kültürü Temelli Bir Perspektif”, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2), s. 269-292.
- Parlak, B. (2011), *Kamu Yönetimi Sözlüğü*, Bursa: MKM Yayıncılık.
- Rutgers, M.R., (2010), “Theory and Scope of Public Administration: An Introduction to the Study’s Epistemology”, *The Foundations of Public Administration Series*, 1(c), s. 1-45.
- Shafritz, J.M. ve Hyde, A.C. (2015), *Classics of Public Administration*, Boston: Cengage Learning
- Thornhill C. ve Dijk, G.V., (2010), “Public Administration Theory: Justification for Conceptualisation”, *Journal of Public Administration*, 45(1), s. 95-110.
- Web of Science Databases, Tree Map Diagram, <https://mjil.clarivate.com/>
- Wilson, W., (1887), “The Study of Administration”, *Political Science Quarterly*, 2, s. 197-222.
- White, L.D. (1926), *Introduction to the Study of Public Administration*, New York: Macmillan.
- Word Cloud Generator, <https://wordart.com/>
- VOSviewer Visualizing Scientific Landscapes (Bibliyometrik Analiz Yazılımı) Version 1.6.19.